

Czynne i bierne prawo wyborcze, czyli kiedy możemy wybierać i kiedy możemy być wybierani

Udział w wyborach to podstawa demokratycznego państwa prawa i jednocześnie najważniejszy element wpływu obywateli na to kto i jak będzie reprezentował naród w konstytucyjnych organach władzy. Dlatego tak ważna jest świadomość tego na czym polega różnica pomiędzy czynnym i biernym prawem wyborczym. Co warto w tej kwestii wiedzieć?

Czynne prawo wyborcze

To jedno z najważniejszych praw obywatelskich, dzięki któremu możemy brać udział w głosowaniu i wybierać swoich przedstawicieli do organów państwowych oraz do organów samorządu terytorialnego, a także brać udział w referendach.

W naszym kraju czynne prawo wyborcze przysługuje osobom, które najpóźniej w dniu wyborów ukończyły 18 lat, a prawo wyborcze nie zostało im odebrane poprzez prawomocny wyrok sądu lub Trybunału Stanu, a także - co istotne - nie są ubezwłasnowolnione.

Warto podkreślić, że pojęcie czynnego prawa wyborczego odnosi się również do obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, którzy biorą udział w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Także w tym przypadku prawo to przysługuje pełnoletnim obywatelom.

Bierne prawo wyborcze

Jest to prawo do kandydowania do organów państwowych, samorządowych i Parlamentu Europejskiego. W Polsce bierne prawo wyborcze posiada każdy obywatel mający czynne prawo wyborcze, przy czym przeważnie musi on spełniać dodatkowe warunki, takie jak np. osiągnięcie określonego wieku.

W przypadku kandydowania do Sejmu prawo to posiadają osoby, które najpóźniej w dniu wyborów ukończyły 21 lat. Dokładnie tak samo wygląda sytuacja w przypadku kandydatów do Parlamentu Europejskiego. Dodatkowo jednak kandydat musi od co najmniej 5 lat zamieszkiwać stale w Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym kraju członkowskim UE.

Jeśli chodzi o wybory do Senatu, próg wiekowy jest znacznie wyższy i wynosi 30 lat. Wynika to z faktu, iż wyższa izba z zasady ma być miejscem, gdzie zasiadają przedstawiciele narodu z większą wiedzą i doświadczeniem politycznym. Natomiast prawo do kandydowania na urząd Prezydenta RP przysługuje osobom, które ukończyły 35 lat.

Oddzielną kwestią pozostają wybory do organów jednostek samorządu terytorialnego. Kandydując do rady gminy, rady powiatu czy sejmiku województwa trzeba mieć ukończone 18 lat. Dodatkowo, w przypadku kandydata na radnego musi on na stałe mieszkać na terenie danej gminy. Natomiast kandydat ubiegających się o urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta najpóźniej w dniu wyborów musi mieć ukończone 25 lat i nie musi mieszkać na terenie danej gminy.

Możliwość kandydowania we wszystkich sytuacjach wyłącza skazanie osoby prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z urzędu lub umyślne przestępstwo skarbowe, jak również orzeczenie sądu stwierdzające utratę prawa wybieralności.

Warto jednak dodać, że warunki stawiane osobie ubiegającej się o stanowisko wójta lub burmistrza są bardziej rygorystyczne. W wyborach nie może startować osoba skazana za przestępstwa opisane wyżej, bez względu na rodzaj kary jaki został wobec niej orzeczony. Wójtem/burmistrzem nie może zostać osoba, która w tej konkretnej gminie pełniła już taką funkcję dwukrotnie.

Artykuł opracowany został przez Stowarzyszenie Sursum Corda w ramach realizacji w 2020r. zadania publicznego pod tytułem:
- „Prowadzenie *Punktu nieodpłatnej pomocy prawnej Nr 1* zlokalizowanego na terenie miasta Jarosław oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Jarosławskiego”,
- „Prowadzenie *Punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego Nr 2* zlokalizowanego na terenie Gminy Wiązownica oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Jarosławskiego”,
- „Prowadzenie *Punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego Nr 3 ze specjalizacją nieodpłatnej mediacji*, zlokalizowanego na terenie Gminy Radymno, Gminy Laszki i Gminy Chłopice oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Jarosławskiego.

„Zadanie polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego jest finansowane z budżetu państwa, a realizowane przez Powiat Jarosławski”